

PRO MEMORIAM

Profesor zw. dr hab. Tadeusz Jałmużna
(3. 11. 1939 - 23. 09. 2006)

Tadeusz Stanisław Jałmużna urodził się 3 listopada 1939 r. w Kolonii Łaznów w woj. łódzkim w rodzinie rolniczej. Ojciec Jan wraz z żoną Ireną z domu Wilczek prowadził niewielkie gospodarstwo rolne oraz pracował na kolei. Szkołę podstawową Tadeusz Jałmużna ukończył w pobliskim Łaznowie, a następnie w 1957 r. uzyskał maturę w Liceum Pedagogicznym w Piotrkowie Trybunalskim. Swoje kwalifikacje nauczycielskie doskonalił przez następne dwa lata w piotrkowskim Studium Nauczycielskim, które ukończył w 1959 r. Już jako wykwalifikowany nauczyciel polonista w roku szkolnym 1959/1960 pracował w Szkole Podstawowej nr 77 w Łodzi. W 1960 r. zdał egzaminy wstępne na kierunku pedagogika w Uniwersytecie Łódzkim. W czasie studiów pedagogicznych na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego Jego zainteresowania obejmowały głównie zagadnienia historii oświaty i wychowania. Z tej problematyki przygotował pod kierunkiem doc. dr Eugenii Podgórskiej bardzo dobrą pracę magisterską nt. *Walka nauczycielstwa o szkołę polską w Królestwie Polskim w końcu XIX i na początku XX wieku*. Po ukończeniu studiów w 1965 r. mgr Tadeusz Jałmużna wrócił do pracy w szkolnictwie i przez jeden rok pracował w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w Łodzi. Natomiast od 1966 r. do końca września 1968 r. pracował na etacie pedagoga w Poradni Wychowawczo-Zawodowej w Łodzi.

Niezależnie od pracy w poradnictwie pedagogicznym i szkolnictwie, bezpośrednio po ukończeniu studiów Tadeusz Jałmużna uczestniczył w seminarium doktorskim prowadzonym przez wybitnych profesorów łódzkiej pedagogiki - Stefana Truchimę i Eugenię Podgórską. Z inicjatywy prof. E. Podgórskiej od 1 października 1968 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Historii Wychowania i Oświaty w ówczesnym Instytucie Pedagogiki i Psycho-

logii na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego. Od tego momentu już na stałe związał swoje losy i karierę akademicką z Uniwersytetem Łódzkim. W 1973 r. obronił przygotowaną pod kierunkiem prof. E. Podgórskiej znakomitą rozprawę doktorską nt. *Tajne nauczanie w Łodzi i w województwie łódzkim w latach okupacji hitlerowskiej 1939- 1945*. Dziesięć lat później w 1983 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego na podstawie opublikowanej monografii nt. *Pedagogika szkoły pracy w Polsce międzywojennej i jej wpływ na kształcenie i dokształcanie nauczycieli szkół powszechnych*. Po habilitacji w 1985 r. został mianowany na stanowisko docenta. Natomiast w 1990 r. powołano Go na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Uniwersytecie Łódzkim.

Zainteresowania badawcze Tadeusza Jałmużny w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku oraz na początku XXI stulecia, poza zagadnieniami historii oświaty i wychowania, obejmowały przede wszystkim problemy pedeutologii, a więc kwestie kształcenia nauczycieli, predyspozycji do tego zawodu, etyki nauczycielskiej, wreszcie problemu tzw. powołania do tego jakże trudnego zawodu. Ogółem dorobek naukowy prof. T. Jałmużny obejmuje prawie 200 pozycji, wśród których na szczególną uwagę zasługują wydawnictwa zwarte, poza wymienionymi już rozprawą doktorską i habilitacyjną należy wymienić następujące książki: *Stanisław Marian Dobrowolski - pedagog i oświatowiec 1883-1978* (Łódź 1992); *Z dziejów akademickiej Łodzi. Wyższa Szkoła Pedagogiczna 1946-1956* (Łódź 1996); *Łódzkie czasopisma szkolne w latach międzywojennych* (Łódź 1998); *Zakłady kształcenia nauczycieli w Łodzi w latach 1918-1998* (Łódź 2001).

Profesor Jałmużna był inicjatorem wielu zespołowych prac badawczych, w których uczestniczyli naukowcy z Łodzi oraz innych ośrodków naukowych naszego kraju. Rezultaty tych badań były publikowane w wydawnictwach zbiorowych, w których Profesor był redaktorem lub współredaktorem. Wśród tych wydawnictw warto wymienić: *Problemy pedeutologiczne w polskiej teorii pedagogicznej* (Łódź 1987); *Kształcenie i dokształcanie nauczycieli szkół podstawowych (elementarnych) w Polsce XVIII- XX wieku* (Łódź 1989); *Metodologia w badaniach naukowych historii wychowania* (Łódź 1993 -współredaktor); *Rola szkolnictwa łódzkiego w tworzeniu dziedzictwa kulturowego Łodzi w XX wieku. Tradycje i współczesność łódzkich szkół średnich* (Łódź 2002); *Konteksty i metody w badaniach historyczno-pedagogicznych* (Kraków 2004 - współredaktor). W okresie od 1984 r. T. Jałmużna był redaktorem oraz członkiem redakcji wielu czasopism naukowych, wśród których należy wymienić: "Folia Paedagogica et Psychologica", "Folia Paedagogica", "Łódzkie Studia Pedagogiczne", "Przegląd Edukacyjny", "Życie Szkoły" oraz "Biuletyn Historii Wychowania".

W 2000 r. Tadeusza Jałmużna otrzymał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych, a w 2001 r. został powołany przez Ministra Edukacji Narodowej na stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Łódzkim.

W okresie po habilitacji pełnił wiele ważnych funkcji w UŁ, w latach 1987-1990 był prodziekanem Wydziału Filozoficzno-Historycznego, funkcję tę pia-

stował także w latach 1990-1991, a po utworzeniu Wydziału Nauk o Wychowaniu był prodziekanem tego wydziału w latach 1991-1996. Natomiast w 1996 r. został wybrany na stanowisko dziekana Wydziału Nauk o Wychowaniu. Funkcję tę piastował przez jedną kadencję do 1999 roku. W okresie od 1984 r. po przejściu prof. E. Podgórskiej na emeryturę, Profesor przejął kierownictwo Zakładu Historii i Teorii Wychowania na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UŁ, a od 1991 r., już na Wydziale Nauk o Wychowaniu aż do śmierci kierował Katedrą Historii Wychowania i Pedagogii.

Wśród wielu innych funkcji, które Profesor Tadeusz Jałmużna pełnił w środowisku akademickim warto wymienić następujące: członek Senatu Uniwersytetu Łódzkiego, członek Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku, członek, a następnie przewodniczący Komisji Badań nad Pokojem Oddziału Łódzkiego Polskiej Akademii Nauk, członek Komisji Oświaty i Nauki przy Prezydencie m. Łodzi. Ponadto aktywnie uczestniczył w pracach stowarzyszeń naukowych, był członkiem Łódzkiego Towarzystwa Naukowego oraz członkiem-założycielem Towarzystwa Historii Edukacji. Jego zainteresowanie kształceniem i rozwojem zawodowym nauczycieli wyrażało się w pełnieniu funkcji konsultanta naukowego w Kolegiach Nauczycielskich w Zgierzu i Płocku oraz w przewodniczeniu w latach dziewięćdziesiątych XX w., Radzie Programowej ds. Kształcenia i Doskonalenia Nauczycieli przy Wojewodzie Łódzkim.

Za swoje osiągnięcia w badaniach naukowych Profesor uzyskał wiele nagród, w tym nagrody Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz Wojewody Łódzkiego, a ponadto nagrody I i II stopnia Rektora Uniwersytetu Łódzkiego. Był wyróżniany odznaczeniami państwowymi i resortowymi, wśród których na szczególne wyróżnienie zasługuje Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz szczególnie ceniony w środowisku nauczycieli akademickich Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Profesor Jałmużna był znakomitym nauczycielem akademickim, pod Jego kierunkiem powstało około 400 prac magisterskich, wykształcił 7 doktorów, wśród Jego uczniów są już profesorowie.

Przedwczesna, nagła śmierć Profesora przez całe środowisko akademickie Uniwersytetu Łódzkiego oraz innych uczelni w Łodzi i kraju została przyjęta z ogromnym smutkiem. Był bowiem, nie tylko wybitnym uczonym, ale przede wszystkim dobrym człowiekiem, zawsze śpieszącym z pomocą potrzebującym, bez względu na to, czy byli to studenci, pracownicy naukowcy, koledzy, przyjaciele, czy też ludzie całkiem obcy. Był człowiekiem niezwykle aktywnym, nie liczącym czasu poświęcanego innym, był po prostu Nauczycielem z powołania.

Cześć Jego Pamięci !

Wiesław Puś

J.M. Rektor Uniwersytetu Łódzkiego